

Arkivsaksnr: 2023/4964-0

Sakshandsamar: Maria Baudonnel Underdal

Dato: 05.04.2023

Utval	Utvalssak	Møtedato
Stølsheimen verneområdestyre	16/23	09.06.2023

Saksframlegg - Stølsheimen landskapsvernområde - kvisting av skiløype og motorisert ferdsel

Innstilling frå forvaltar

Stølsheimen verneområdestyre gjev Bergen og Hordaland Turlag løyve til å nytta snøskuter til frakt av kvist til fylgjande vinterruter:

- Trefall – Selhamar
- Selhamar – Åsedalen
- Vikafjellsvegen (Rv.13) – Sendedalen – Selhamar
- Åsedalen – Solrenningane
- Solrenningane - Stølsdammen

Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Stølsheimen landskapsvernområde punkt VI nr. 6, og gjeld med fylgjande vilkår:

- Løyvet gjeld kvisting før palmehelga i åra 2024, 2025 og 2026.
- Kvisteruta frå Rv.13 skal starta frå parkeringa ved Telegrafhytta.
- Snøskuterkøyring skal avgrensast til det som er naudsynt for frakt av kvist.
- Under køyring skal det takast omsyn til naturmiljø og friluftsliv
- Transporten skal om mogleg skje utanom søndagar og helgedagar av omsyn til friluftslivet.
- Transporten skal gjennomførast på 1 til 2 dagar.
- Dersom Røde Kors Hjelpekorps har kjentmannstur i området, skal kvistinga gjennomførast samtidig og i samarbeid med dei for å redusera motorferdsla i området.
- Til kvistinga skal det nyttast kvist/greiner frå tresortar som veks naturleg i landskapsvernområdet.
- Motorferdsel skal meldast seinast dagen før til Statens naturoppsyn v/Kristoffer Ullern Hansen (mobil 97097720). Han vil gje melding om det må takast spesielle omsyn til villrein.
- Løyve til motorferdsel og køyrebok skal vera med under transporten. Køyrebok skal fyllast ut før kvar tur.

- Rapport med utfylt køyrebok skal sendast til sekretariatet innan 1. juni kvart år i løyveperioden.
- Løyvet kan verta endra i løyveperioden dersom det kjem inn ny kunnskap rundt villreinen i området og dersom aktiviteten viser seg å vere til hinder for villreinen.

Saksprotokoll i Stølsheimen verneområdestyre - 09.06.2023

Handsaming i møte

Vedtak i samsvar med innstilling frå forvaltar.

Vedtak

Stølsheimen verneområdestyre gjev Bergen og Hordaland Turlag løyve til å nytta snøskuter til frakt av kvist til fylgjande vinterruter:

- Trefall – Selhamar
- Selhamar – Åsedalen
- Vikafjellsvegen (Rv.13) – Sendedalen – Selhamar
- Åsedalen – Solrenningane
- Solrenningane - Stølsdammen

Løyvet er gjeve med heimel i verneforskrifta for Stølsheimen landskapsvernområde punkt VI nr. 6, og gjeld med fylgjande vilkår:

- Løyvet gjeld kvisting før palmehelga i åra 2024, 2025 og 2026.
- Kvisteruta frå Rv.13 skal starta frå parkeringa ved Telegrafhytta.
- Snøskuterkøyning skal avgrensast til det som er naudsynt for frakt av kvist.
- Under køyning skal det takast omsyn til naturmiljø og friluftsliv
- Transporten skal om mogleg skje utanom søndagar og helgedagar av omsyn til friluftslivet.
- Transporten skal gjennomførast på 1 til 2 dagar.
- Dersom Røde Kors Hjelpekorps har kjentmannstur i området, skal kvistinga gjennomførast samtidig og i samarbeid med dei for å redusera motorferdsla i området.
- Til kvistinga skal det nyttast kvist/greiner frå tresortar som veks naturleg i landskapsvernområdet.
- Motorferdsel skal meldast seinast dagen før til Statens naturoppsyn v/Kristoffer Ullern Hansen (mobil 97097720). Han vil gje melding om det må takast spesielle omsyn til villrein.
- Løyve til motorferdsel og køyrebok skal vera med under transporten. Køyrebok skal fyllast ut før kvar tur.
- Rapport med utfylt køyrebok skal sendast til sekretariatet innan 1. juni kvart år i løyveperioden.
- Løyvet kan verta endra i løyveperioden dersom det kjem inn ny kunnskap rundt villreinen i området og dersom aktiviteten viser seg å vere til hinder for villreinen.

Saksopplysningar

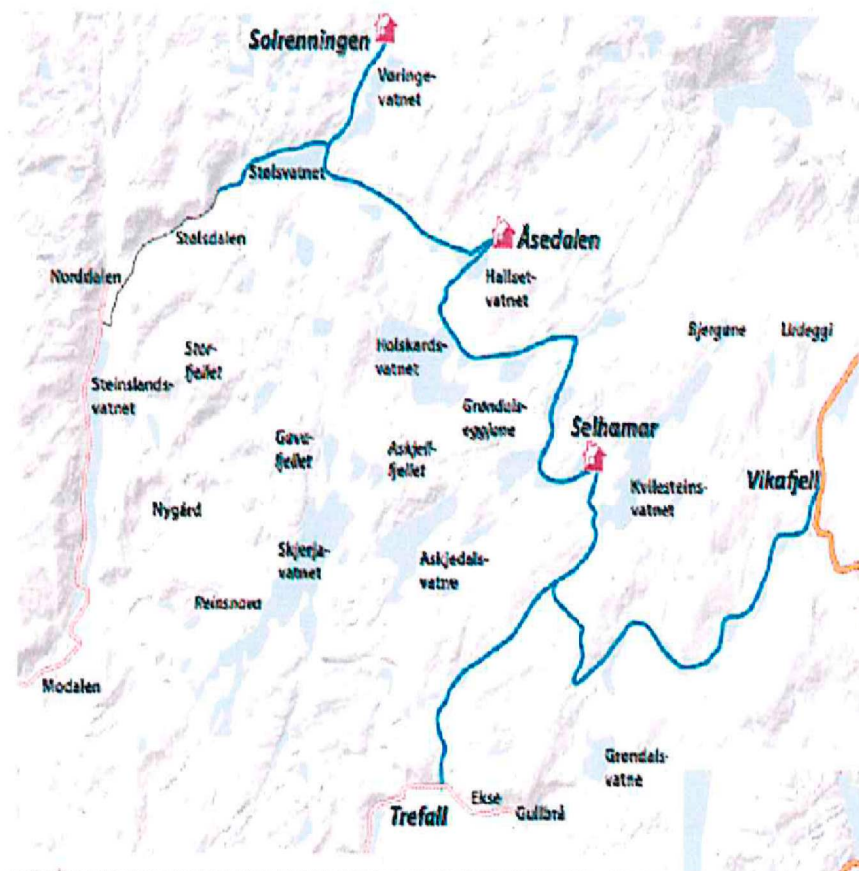
Dokument som bakgrunn for saka:

- Søknad frå Bergen og Hordaland Turlag om kvisting av ski trasè i Stølsheimen, datert 24.03.2023
- Tidlegare dispensasjon gitt for tre år 2021-2022-2023, 19.02.2021
- Innspel frå villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell, 10.05.2023
- Rapportar om stølar i Stølsheimen, Rapport nr. 4 Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
- Sårbarheitsvurdering i Sendedalen (NINA Rapport 1559)

Søknaden vert vurdert etter:

- Verneforskrift for Stølsheimen landskapsvernområde 21.12.90
- Forvaltningsplan for Stølsheimen landskapsvernområde, rapport nr. 1-2017
- Besøksstrategi Stølsheimen landskapsvernområde, rapport nr. 1-2020
- Naturmangfaldlova av 19. juni 2009

Bergen og Hordaland Turlag (BHT) søker om å få vidareføring av tilsvarande løyve gitt i 2021 for å nytte snøskuter for å kviste skiløyper i Stølsheimen som vist på kartet under. Dei søker denne gong for 5 år, perioden 2024-2028. Søknaden gjeld same kvisterutene som tidlegare år.

Lovgrunnlaget

«Føremålet med vern av Stølsheimen er å ta vare på eit særmerkt og vakkert vestlandsk fjell- og fjordlandskap med kulturminne, kulturlandskap og naturmiljø som er lite påverka av tekniske inngrep, samstundes som området skal kunne nyttast til landbruk, friluftsliv, jakt og fiske» jf. pkt. III i verneforskrifta. Området skal kunne nyttast til landbruk, og det skal kunne utøvast enkelt friluftsliv, jakt og fiske. Vidare seier reglane i forskrifta at motorferdsle på land og innsjøar, og landing med luftfartøy er forbode, jf. pkt. IV nr. 4. Verneområdestyret kan gje løyve til transport av mat, brensel og utstyr til turisthyttene, og elles når særlege grunnar ligg føre jf. pkt. VI nr. 6.

Etter naturmangfaldlova (nml) § 7 skal prinsippa i §§ 8 – 12 leggast til grunn ved utøving av offentleg mynde, og det skal koma fram av vedtaket korleis prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Vurdering

Motortransport er i utgangspunktet ulovleg i verneområdet, og skal avgrensast til det som er naudsynt. Søknaden gjeld bruk av snøskuter for transport av kvist til merking av skiløypa. Ruta som skal merkast er den same som har vore kvista i mange år. I tidlegare søknader har det vore gjeve løyve til bruk av snøskuter i samband med kvisting med heimel i verneforskrifta pkt. VI nr. 6. Eit av verneføremåla er at området skal kunne nyttast til friluftsliv. I forvaltningsplan er tilrettelegging for enkelt friluftsliv nemnt som eit positivt tiltak. Kvisting av vinterruter er tilrettelegging for enkelt friluftsliv. Forvaltar vurderer på denne bakgrunn at transport av kvist med snøskuter kan vurderast etter verneforskrifta pkt. VI nr. 6.

Kunnskapen om området er henta frå forvaltningsplan, rapportar om stølar i Stølsheimen (rapport nr. 4 Fylkesmannen i Sogn og Fjordane) og tidlegare erfaringar med snøskutertransport i samband med vintermerkinga. Stølsheimen er ein del av Fjellheimen villreinområde. Sårbarheitsvurdering i Sendedalen (NINA Rapport 1559) peikar på at auka ferdsel i trekkområda mellom vinterbeiteområde til villrein som går over Rv. 13, vil gje konflikt i forhold til villrein på vinteren og ettervinter. Kvista vinterrute gjennom dette området må vurderast nøye, og ruta bør endrast dersom det viser seg at aktiviteten er til hinder for villreinen sin bruk av området. Villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell jobbar no med kvalitetsnormen for villrein (delnorm 3) for Fjellheimen villreinområde, og i den samanhengen vil det kunne komme inn ny kunnskap som kan endre på forvaltninga i området. Villreinnemnda uttalte i den samanheng at det er viktig at det er opning for å endre på løyvet i løyveperioden. Kunnskapsgrunnlaget jf. nml. § 8 vert vurdert som godt for og vurderer saka. Føre-var-prinsippet jf. nml. § 9 er tillagt vekt gjennom vilkår om at ruta kan verta pålagt endra.

Fleire forskingsprosjekt viser at stiar og skiløyper kan vera barrierar som kan hindra reinen sin vandring. Villreinnemnda for Nordfjella, Fjellheimen og Raudafjell har tidlegare påpeika at konfliktområde mellom villrein og friluftsliv må synleggjerast, og at det i løypeplan i kommunedelplanen for Fjellheimen villreinområde må finnast løysingar til beste for både villrein og friluftsliv. Villreinnemnda uttaler i denne saka at eit tre-årig løyve er av tilstrekkeleg lengde, og opnar opp for at forvaltninga kan gjere endringar på løyvet etter tre år dersom spesielle situasjonar med villrein skulle oppstå i Stølsheimen. Dei legg fram sin bekymring kring lægre tilvekst i bestanden enn venta. Sjølv om årsaka er ukjend, trekker dei fram forstyrning frå folk og motorferdsel som ein av fleire potensielle årsaker. I tillegg ventar ein ny informasjon frå arbeidet med kvalitetsnormen.

Trasè for kvisteruta er i hovudsak vidareføring av ei innarbeidd merka vinterrute. I kartet vedlagt søknaden er startpunkt for kvisting flytta frå Sendedalen ved Telegrafhytta til fylkesgrensa på Rv. 13. Så lenge det framleis er parkeringsplass ved Telegrafhytta, og mange har dette som utgangspunkt for turar innover i Sendedalen, vil kvisting frå fylkesgrensa gje to parallelle trasear i starten av Sendedalen. I sårbarheitsvurderingsrapporten blir det tilrådd å starte kvista vinterruta frå parkeringa ved Finnbuene, eller fortsette med kvisterute frå Telegrafhytta. Forvaltar rår difor til at kvisteruta startar ved Telegrafhytta.

Sti- og løypeplan for Voss kommune er godkjent, men det er ikkje lagt fram konkrete framlegg om kvar startpunkt på Rv. 13 for sommar- og vinterruta skal vera. Dersom dette vert ei løysing på i løyveperioden, må det vurderast om løyve til motorferdsel og kvisting må endrast.

Sendedalen er eit mykje nytta friluftsområde, og om vinteren er det mange som går dagsturar på ski innover dalen. Det er viktig å ta omsyn til dei strenge reglane for motorferdsel slik at omfanget av uro for folk og dyr blir minst mogleg. Grunneigarar med landbruksnæring i området har snøskutertransport inn Sendedalen kvart år, og det er gjeve løyve til motorferdsel i samband med tilsyn av kraftinstallasjonar. Voss Røde Kors Hjelpekorps har tidlegare hatt kjentmannsturar i området, og kombinert kjentmannstur med kvisting for BHT. Dette har vore god praksis som bør vidareførast dersom Røde Kors Hjelpekorps skal ha kjentmannstur i dette området.

Forvaltninga skal vurderer den samla belastninga på området og økosystemet jf. naturmangfaldlova § 10. Den totale motorferdsla i området har vore aukande siste åra, og forvaltninga vurderer det som viktig å avgrensa ferdsla for å unngå for stor belastning på naturmiljøet. I forvaltningsplan er det trekt fram at verneområdet skal vera eit område der enkelt friluftsliv kan utøvast utan unødig motordur. Avgrensingane på motorferdsle er gjevne ved å setja vilkår om samkøyring der det er mogleg, og ta omsyn til villreinen ved merking.

Nml. § 11 er ikkje vurdert i denne saka, då tiltaket lite truleg vil føra til miljøforringing.

Det er mange kilometer som skal merkast med kvist, og det vil difor vera naudsynt med transport av kvistar. Frakt av kvist med snøskuter vil vera ein praktisk god løysing som ikkje fører til varige spor i terrenget. Det vert vurdert som ein miljøforsvarleg metode jf. nml. § 12, då dette ikkje påverkar verneverdiane utover den tida transporten pågår.

På bakgrunn av vurderinga etter nml. §§ 8-12, og verneforskrifta, vurderer forvaltar transporten til ikkje å vera i strid med verneføremålet, og meiner det kan gjevast løyve til transport av kvist til merking av vinterrute.